

WORKSHOP: SCHADUWEN OP AFDELING SOMATIEK

› FOR SOCIETY

INHOUD WORKSHOP

- Wat is schaduwen?
- Aandachtspunten bij schaduwen
- Oefenen
- Tips
- Na het schaduwen: een kort interview
- Hulpmiddel tijdens het schaduwen en interviewen
- Vragen?

WAT HOUDT SCHADUWEN IN?

Nauwgezet volgen van een cliënt tijdens een afgebakend tijdsbestek.

In de rol van ‘schaduw’:

- Kijk je mee, voel je mee – maar je doet niet mee;
- Ben je nieuwsgierig en niet-beoordelend;
- Gebruik je al jouw zintuigen: je ziet, hoort, ruikt en voelt wat de cliënt meemaakt;
- Neem je een interview af met de bewoner over zijn/haar beleving van autonomie.

WAAROM SCHADUWEN?

Om een beeld te krijgen, van heel dichtbij, van de ervaringen van de cliënt t.a.v. autonomie.

Dit beeld aan te vullen en te verduidelijken met de perspectief van de cliënt (via interview)

HOE ZOU SCHADUWEN ERUIT KUNNEN ZIEN?

Voorafgaand aan schaduwen: toestemming geregeld, opzet en tijdsduur afgesproken.

- Kies momenten / dagdelen uit waarop je autonomie kunt zien bij een cliënt.
- Noteer zoveel mogelijk van wat je ziet, hoort, ruikt, ervaart, wie wat zegt en doet, ook non-verbaal gedrag.
- Probeer zelf niet op te vallen, echter mag je vragen aan aanwezigen stellen als je anders een gebeurtenis niet begrijpt.
- Na afloop van de interactie of dagdeel interview de cliënt over zijn/haar beleving.

AANDACHTSPUNTEN BIJ SCHADUWEN

Observeer gericht vooral op momenten wanneer er interactie is.

Notities gaan over:

- Activiteiten/handelingen die plaatsvinden;
- De gesprekspartner: met wie spreekt de cliënt?
- Gespreksonderwerp/besluit?
- Hoe voert de cliënt (geen) autonomie? Hoe tevreden is/likt de cliënt daarmee?

Probeer waarnemingen objectief te omschrijven, zonder interpretatie.

Bewaak anonimiteit – gebruik geen namen.

Reserveer tijd na het schaduwen en interviewen om je aantekeningen volledig uit te werken

WORKSHOP SCHADUWEN

Opdracht 1

Kijk naar de foto op de volgende dia.

Omschrijf, schriftelijk, *het verhaal* van de foto.

Wat zie je op de foto? (2 min)

Opdracht 2:

VERGELIJK DE BESCHRIJVINGEN

Scenario: Een studente heeft opdracht gekregen om mensen in de lift te observeren. Zij omschrijft één van de liftgebruikers op twee verschillende manieren:

1. Een rijke man stapte de lift binnen. Hij leek alsof hij zich naar een sollicitatiegesprek haastte.
2. De eerste persoon om de lift binnen te stappen was een man met bruine haren en een baard. Hij droeg een donker blauw pak, wit over-hemd en gepoetste, glimmende schoenen. Hij hield zijn leren laptop-tas tegen zich aangedrukt en keek tijdens de rit in de lift twee keer op zijn horloge. Nadat hij de knop voor de 8ste verdieping had ingedrukt heeft hij zichzelf in de weerspiegelend metalen wand van de lift bestudeerd en zijn stropdas recht gezet. Hij stond onrustig te wiebelen en gebruikte een mondspray.

REFLECTIE MOMENT

Wat valt nu op t.a.v. de eigen observaties van de foto?

Beschrijvend? Neutraal? Interpreterend?

Opdracht 3

Kijk opnieuw naar de foto op de volgende dia.

Omschrijf opnieuw wat je ziet je op de foto –
probeer alles nu zo neutraal mogelijk te formuleren (3 min)

TIPS

- Probeer je te verplaatsen in de cliënt. Kijk 'door de ogen' van de cliënt.
- Maak gebruik van al je zintuigen. Wat zie, ruik, hoor en voel je?
- Ga na het schaduw moment eventueel op de plek van de cliënt zitten en ervaar wat hij/zij ziet, voelt, hoort en ruikt.

OEFENING

- Zometeen zie je een videofragment over een echtpaar.
- Je maakt een keus of je de man of de vrouw schaduwt (de vrouw komt na 45 seconden in beeld).

Schrijf zo neutraal mogelijk op wat je ziet. [Videofragment](#)

NABESPREKEN

Hoe vond je het gaan?

Is het gelukt om alles te noteren?

NA HET SCHADUWEN: HET INTERVIEW

- **Doel** van het korte interview: om de cliënt te vragen naar zijn/haar beleving wat betreft autonomie.
- **Stel in ieder geval deze twee open vragen:**
 - Hoe kunt u zelf beslissen over wat u fijn vindt / wilt op deze afdeling?
 - Hoe ervaart u de ondersteuning van het zelf kunnen beslissen op deze afdeling?
- Vraag daarna onduidelijkheden na en probeer het doel van de activiteiten en besluiten te achterhalen/vast te stellen. Bijvoorbeeld: het is me opgevallen dat u ... zei/deed; wat bedoelde u?
- Werk direct je aantekeningen uit.

ORGANISEREN VAN HET SCHADUWEN

Spreek een periode van 2 - 3 weken af waarin het schaduwens plaats kan vinden op de afdeling.

Maak een planning (via kartrekker of werkgroep) met tijd voor het schaduwens en het uitwerken van de aantekeningen.

Spreek af wanneer de gegevens geanalyseerd worden en door wie, en hoe de terugkoppeling naar teamleden en naasten van bewoners plaats zal vinden. Neem deze zaken mee in de planning.

OBSERVATIE HULPMIDDEL TIJDENS SCHADUWEN (1 van 2)

Doel: leren over autonomie via schaduwen.

De **focus** van het schaduwen is gericht op de bewoner.

Noteer eerst:

- Naam schaduw, datum, tijdstip, cliënt - kamer nummer.
- Maak als je kan een tekening van de situatie zodat duidelijk is wie waar staat / zit enz.

Maak aantekeningen over de volgende onderwerpen:

- Waar is de bewoner? (Slaapkamer, huiskamer enz)
- Wat gebeurt er?
- Wat wordt besproken?
- Hoe reageert de bewoner? Non-verbaal?
- Wat is de lichaamshouding? Hoe veranderd dat tijdens de interactie? Wat zegt hij / zij?

OBSERVATIE HULPMIDDEL TIJDENS SCHADUWEN (2 van 2)

Hulpvragen voor jezelf, tijdens het schaduwen:

Wat zie je, wat hoor je, wat ruik je?

Wat voor gevoel heb je bij de situatie? Wat roept het in je op?

Vragen om aan de cliënt te stellen tijdens het interview:

- Hoe kunt u zelf beslissen over wat u fijn vindt / wilt op deze afdeling?
- Hoe ervaart u de ondersteuning van het zelf kunnen beslissen op deze afdeling?
- Het is me opgevallen dat u ... zei/deed; wat bedoelde u?

NOG VRAGEN?

SUCCES MET SCHADUWEN